

prazna vraža! Mertvih nam ni treba — Mojzesa imamo in preroke, ali marveč Jezusa in aposteljne; nje slušajmo, in ničesa se nam ne bo bati!

O podnožji gore Kalvarije proti izhodu, že blizo cerkve Božjega groba, se vidijo še podertine nekdanjega krasnega poslopja junških Joaniterjev. Škoda, da stojé ti imenitni ostanjki v eni najnesnažniših in najsmrdljiviših ulic celega mesta. V ti ulici stanuje namreč nekoliko strojbarjev, ki nesnage rokodelstva svojega nikdar spred hiš ne spravijo. — Tù je bila nek o časih aposteljnóv tudi tista terda ječa, iz ktere je angelj Gospodov sv. Petra rešil.

(Dalje sledí.)

Národna pripovedka.

(Štajerska.)

Škatla, daj jesti no piti, a ti, klabük, vudri zdaj!

Enkrat je bio en božen paver, je meo svojo ženo no pa dosti otrok. Vsi so že bili tak na nič prišli, da so nej meli kaj več živeti. Drüge živadi je tüde nič nej meo kak samo dva jünčeka. Gda je enkrat v hosto po drva hodo no si jih že bio naložo ka je mislo domu pelati, zagledne tam eno veliko kačo. On pa njo na drva naloži no njo domu pela, te pa je reko ženi: čüješ ti, žena! toto kačo si boma mija redila, ki nič drüge živine nimama.

Onija sta njo resem noter v eno kad djala no sta njo že tri leta redila vtisti kadi.

Te pa je žena enkrat rekla: čüješ, ti moreš toto kačo nekam vkraj spraviti ali pa njo vbiti, kajti njoj že nimama več kaj davati, no pa nas tüde preveč dol spravla.

Gre resem ti paver enkrat ka bi njo vbio, ali jemi je kača rekla: moj lübi ti božen paver, nič me ne vbij, jaz še te bom prav bagatega napravila, ki že me tri leta rediš, pa se me ne smeš nič bati, samo tak moreš storiti kak te bom jaz podvüčila, samo me tri klaftre od tvojega grünta zanesi, potle pa te bom jaz k mojemü oči nesla, kej som jaz doma, kajti jaz som že nej sedem let doma bila. Či pa ti bodo moj oča kaj davali, ne smeš nič drügo vzeti kako samo tisto škatlo, ki je gor na polici, no pa tisti stari klabük, ki za dvermi na klini visi, kajti či boš peneze vzea te da boš domu prišo, boš same vüši mea. Da boš pa ti lačen, te pa le reci: „škatla, daj mi jesti no piti!“ te pa se ti bo vse gor narihtalo, kaj ti bo srce poželego. Či pa ti bo gdo kaj reko, ali či bo gdo kaj s tebe htea, te pa le reci: „klabük, vudri zdaj, te pa ti bo vse potuko.

On je resem enkrat doma vso gospodo na bal povabo. Gospodje so si mislili, kaj bo le on nam gor narihto, no jih je prav vnogo prišlo. Gda so k jemi prisli no so nidre nič nej vidali, so se začeli norca delati. Paver pa jim je reko: dol si sete. Resem so si vsi dol seli; te pa je ti paver škatli reko: „škatla, zdaj le daj jesti no piti!“ On njo je odpr, no je taka rihta ž nje vün se narihtala, kaj je komi srce poželego.

Gospodje so se zgledovali no so mislili kak bi oni to škatlo ž njega dobili.

Gda so se že bili najeli no napili, reče jemi grof, ka bi jemi njo posodo, da se bo njegova či oženila. On jemi njo resem posodi, ali potli je nej htea te škatle nazaj dati, le dao je eno drügo napraviti, no jemi je njo dao.

Paver pa je včasi reko: „škatla, daj jesti no piti!“ Ali kaj? tota škatla jemi je nej nič dala. On pa se je zder nad grofa no reče: daj ti mene mojo pravo škatlo, kero som ti jaz posodo. Ja, ali kaj? Grof jemi je nej htea dati. Ali on še se je bol zder nad njim, ali vse je bilo zapstoj. Grof je vse svoje hlapce vküp pozvo no jim reko: zgrabite ga no ga vbite. Paver pa je hitro reko: „klabük, vudri zdaj!“ S klabüka pa so začele tak batice biti, ka so vse hlapce potukle.

Hn, grofa jo začea strah prijemati no si je mislo, kaj bo zdaj napravo. On bi bio rad škatlo mea, ali je nej vedo, kak bi bio njo zadržo. Dobro, jaz vem kaj bom napravo; pa pošle po te naj močneše soldate po same kojajnike. Gda so kojajniki prišli no jim je grof totega pavra pokazo, so vsi začeli nad njim mrmrati, ka jih je nuro, no so rekli: kaj smo sem prišli tega nurca gledat? Grof pa jim je reko: le kcoj, še bote vidali ka še je vse premalo. Oni so začeli po njem, ali on je hitro reko svojemi klabüki: „klabük, daj zdaj same te naj močneše železnigare vün!“ Hoho, 's klabüka so začeli takvi močni no veliki železnigari vün vreti, ka so vse potukli. Zdaj je vido grof, ka ga je nej mogo s sveta spraviti, jemi je mogo to pravo škatlo nazaj dati. Ja, da jemi ne bi bio grof te prave škatle nazaj dao, še bi bio jega morti k smrti vbo. Potle je ti božen paver s tom škatlom sebe, ženo no svoje otroke redio, no či še je nej vmr, še zagvišno zdaj živi.

Zapisal M. Kračmanov.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Od sv. Trojice na Štajerskem 22. avg. Včeraj je bil pri nas vesel dan. Ko smo zvedili, da je presvitli Cesar sinčeka dobil, so začeli zjutraj na Slatini (Rohitsch) možnarji pokati, da se je vse treslo. Ob 10. uri je bila vélika sv. maša v kapeli na Slatini. Na noč je bila Slatina razsvetljena; bilo je 1600 lučic okoli studenca obešenih; godci so jo kaj veselo godli; gospod dr. Fröhlih so pa dali pri svojem posestvu nad Slatino velik ogenj napraviti, pri katerem so tudi godci godli in ljudje popevali in juskali, katerim so dobri gospod vinca poskerbeli. Na donački gori je gorel zlo velik ogenj, kateri se je daleč po svetu vidil. Mi smo tudi Cesarju pismo poslali po slovensko tako-le:

Vaše c. kr. apostoljsko Veličanstvo! Preljubi Oče!

Ta nar manjši del na Štajerskem
Se prederzne Njih časti',
In k podnožju Njih cesarskem'
To vošilo položiti.

Mi spoznamo vsi Rojenca
Iz habšpurske rodovine,
Kinč je svetlega Njih venca
In Nanos prihodnine.

Dnes veselje serce gine
Vsakem' zvestem' Slovincu,
Ki želi, da bi z višine
Bog dal srečo Cesarju.

Bog daj srečo Cesarji
Ino tud Cesarici!
V' zdravji mlad'ga sina varji!
Prosimo te Slovenci.

Prihod mladega Cesarja
V hišo vel'ke vojvode
Nam je nove luči zarja
Ino sreča za rodé.

Mi obljub'mo, o car mili!
Ker skerbijo Oni za nas,
Kri hočmo preliti v sili
In zvesti Jim bit' vsaki čas!

Preljuba Mati!

Draga! Oni so nam delili
Že zopet prelubi nam cvet,
Prelepa Mat', ker so rodili
Zerno, ki nam sreči svet.

Bog Jih zderži, draga Mati!
Oni nas veselijo!
Dab' z nebes Jim hotel dati,
Kar pričakat si želijo.

Da bi drevce k sreči rastlo
Avstrijanom v lepi sad!
Njim in nam sveto bogastvo
Lepši kinč ko venec zlat.

Slovenci! vsi zdaj zakličimo:
Slava! Slava! iz serca,
In še enkrat ponovimo:
Živi srečna Avstrija!

Vemo sicer, da priprosta naša beseda ni merjena po pravilih učenega pesništva, pa ker iz serca pride, upamo vendar, da bode milostno sprejeta. — Vinski ters je pri nas zlo velik zrastel, tak, da ga moramo pri verhu odrezovati; grozdja se je obilo prikazalo, pa je že gnjiti začelo, ker zmiraj dežuje; vina bomo dosti imeli, pa kislo bo, ako se vreme bolj ne zbrihta. Korun že tudi na nekterih krajih gnije. Pšenica je lepa in smo je obilo našeli, le na nekterih mestih se je je rija prijela; tam je drončka in černa, tedaj tudi plenjala ni. Sena je bilo letos dosti; tudi otava je lepa, če nas le vreme ne bo motilo ob košnji. Ajdina lepo kaže. Hrušek in sliv (češp) je dosti, jabelk nič, orehov srednjo mero. Pšenice vagàn veljá 3 fl. 30 kr. do 4 fl.; vino se še dobi štertinjek po 50 fl. J. Žurman, župan.

Od sv. Ane v Slovenskih goricah 24. avgusta.

— Šestnajst let je minulo, kar smo v naši fari zadnjikrat slovesnost nove meše *) obhajali. Slava pokojnima učnikom Zernecu in Verleču: v zahvalnem spominu omenujem pervega, ki je našemu novomešniku v tretjem normalnem razredu učenik bil; ponosito omenujem tudi drugega, ki je že mnogo učencov za gimnazij prigojil, kateri so zdaj že deloma na vseučiliščih, deloma v zadnjih gimnazijskih šolah. — Prederzmem se Vam, drage „Novice“, nekoliko priobčiti od nove meše gospoda Kukovca na velike meše den: naj bo rojakom veden spominek, in hvala vsem, ki so Ančanom v čast slovesnost povikšali. Bila je mariborska mestna muzika z voditeljem gosp. Martini-om, ki je god počastila z blagimi glasi Hayden-ove meše F.; pri darovanji smo čuli slavitno zloženi Martini-ov ofertori; voditelj sam je zanimivo igral svoj violin-solo in milo je alt-solo spevala njegova hčerka Ivana; med pevci se je posebno skazal gosp. Ruri. Pesem za god nove meše je zložil gosp. prof. Raić, za čveteroglasbeni zbor jo je zložil gosp. Miklosić, učitelj realnih šol. — Vse pričujoče je serčno ganil slovesni nagovor, ki ga je imel gospod profesor Raić. Govoril je: kaj je duhovnik ljudstvu gledé etičnega, znanstvenega in materialnega blagostanja, dokazuje vse na zgodovinski podlagi, in kako da se ima ljudstvo vésti proti duhovnikom. Prav vredno našega goda je bila cerkev napravljena. K česti Ančanom in gospodoma župniku in kaplanu se naj šteje, da se nista ne stroškov ne truda bala, Božjo hišo z novim kinčem oklepšati. Napisi nad vratami in nad altarom opletene maje, ki so stale od farne hiše do cerkvenih vrat: vse to je slovesnost povikšavalo. Po dokončani meši smo vsi gostje šli na Kukovčev dom, kjer je gostovanje bilo v lepo okinčanem šatoru. Vesela godba, napivi in napevi so nas razveseljevali tri dni do pozne noči. **) Gostov je bilo okoli dvesto, štirje profesorji, sosedni župniki in kaplani, mnogo drugih gospodov, tudi dijaki so gostoljubno bili sprejeti, in slava jim! v svojem veselji niso pozabili rojstvenega godu našega milega cesarja: s gorečim srcem so popevali „cesarsko pesem“ in vsi nazoči ž njimi. — Naše igre in veselice pri gostii pripovedovati bi me preveč oddalilo od predmeta svojega; rajše bom drugokrat kaj o tem in če bi Vam prigodno bilo, ***) nekaj o imenu naše gore Krihenberg (Kremberg) govoril in od lepega razgleda na nji.

Šumanov.

Iz dolenskih Toplic 20. avg. Šr. — Ne vém, ali je vsakemu mesčanu tako veselo pri sercu, kakor je meni bilo, ko sem pretečeni teden po dolenski cesti iz Ljubljane z namenom odrinil, prijetne pa že zdavno ne obhrojene kraje vnovič obiskati, znance in prijatelje svoje pozdraviti in pri ti priložnosti tudi svoje zdravje v Toplicah okrepčati. Mislil sem si, da tako mora ptičici pri sercu biti, kadar iz kletke uide in vesela v bližnjo hosto letí, pozdravit ljube svoje in stare znanke. Ljubo mi je bilo tudi o tem potvanji svojega prijatla, učenega gospoda J. za tovarša imeti, kateri je v zgodovinskih rečéh zveden kakor malo kateri. Izvolila sva pot v Toplice čez Žužemperk, od kodar sva se že po novi lepo ravni cesti na Dvor peljala, kjer sem priložnost imel fužine ogledati, ktere zdaj večidel le peči, vodonose za železnico in mašine za kolodvor lijejo.

*) Potovaje unidan s predragim prijateljem svojim, gospod prof. Terstenjakom, po Gorenskem so nam častiti gospod kaplan Krajskogorski pravili, da ljudstvo v okolici Krajske Gore (Kronau) tudi namesto „maša“ govori meša — spet nov dokaz, kako malo vredno je ravnanje tistih slovenskih pisateljev na Krajskem, ki po ozkem kopitu kakošnega malega kota hočejo strojiti obširni slovenski jezik! Vred.

**) Z gosp. prof. Terstenjak-om sva bila unidan tudi na slovesni novi meši v Šenčurji poleg Kranja. Tu so nam gospod profesor pravili, da gostovanje na novih mešah terpi na Štajarskem večidel po 3 dni, in da učenci gimnazijskih šol imajo povsod pravico se udeležiti take slovesnosti. Vred.

***) Nam drago bo.

Vred.

— V Toplice pridši sem se močno začudil jih tako prazne najti, da že dolgo ne tako, česar Topličanom, kateri so dobri in postrežljivi ljudje, in pa Toplicam, ktere so boljše za zdravje od marskterih drugih, tudi neprijatelj ne more želeti. Da so zdravilne toplice tako zlo zapuščene, menim, da so dolga pot in okorne ceste krive, ktere večidel čez hribe peljejo in človeka tako neusmiljeno pretresejo, da zdravemu človeku ni ljubo, bolniku pa še toliko manj vseč. Nadjamo se, da vse to bode že drugo leto drugače, kadar bo nova ravna cesta od Grosupelj čez Videm na Dvor v Toplice dokončana. Želeti bi pa bilo dalje tudi, da bi se v Toplicah, kakor drugod, za kratek čas gostov sploh bolj skerbalo in da bi se napravile kakošne reči, ktere bi utegnile ljudi bolj vabiti in jim tukajšno prebivanje veselo in kratkočasno narediti. Na priliko hočem le opomniti, da bi tukajšni fantje kaj lahko, ako se petja in muzike poprimajo, večkrat pred gradom peli ali igrali; saj bi tudi za-nje brez dobička ne bilo! Dobro bi tudi bilo, da bi se poti za sprehajanje oklepšale in popravile; prijazni rožni vertiči pri hišah naredili in drevje zasadilo, da bi se bolniki, če v bližnjo hosto iti ne morejo, tu sprehajali. Še ene potrebne naredbe moram opomniti, in stavim, da mi bodo Topličani prav dali, in mi vsi gosti, kateri z unaj grada stanujejo, bojo hvaležni. Če dežuje, morajo bolniki, kadar iz kopve grejo (pri kateri priložnosti so večidel le na pol napravljene in v kakšnih copatah), do doma po lužah in blatu gaziti, kar gotovo ni zdravo. Prav bi tedaj bilo, da bi topliški kerčmarji in posestniki od grada do svojih hiš kamnitne steze napravili. Kamna tukaj ne manjka, in gotovo se jim bodo stroški povernili! — Rojstni dan presvitlega cesarja se je tudi tukaj slovesno in veselo obhajal; zvečer poprej je bila soldaška kosarna s transparenti kaj lepo razsvitljena in muzika je po vasi igrala, drugo jutro pa so zvonili in možnarji so pokali, da je bilo kaj. Ob desetih je bilo slovesno cerkveno opravilo za srečo in blagor našega Cesarja. — Letina ni slaba; le pšenica in oves nista veliko prida; vse drugo dobro obeta, posebno ajda, proso in turšica; repo so bolhe in gosence zlo objedle, pa se še utegne popraviti; tudi sadja bo dosti. Pri Stražah, Semiču in pri sv. Duhu je toča to leto mnogo škode naredila; sicer pa nogradi dobro kažejo, če bo le toliko toplo, da jagode dozoriyo.

Iz Mirne peči na Dolenskem. J. J. — Letina je pri nas letos dosihmal slaba, ker petkrat je že to leto toča bila, nikolj sicer po celi fari, vendar vsakokrat v kakem kraju močno; plohe so bile tako hude, da so po brežinah strašno veliko persti odnesle in napravile škodo veliko; tudi rija je žitu močno škodovala. Zatega voljo dosti gospodarjev ni imelo kaj žeti in tudi semena niso pridelali. Kar zdaj še na polji stoji, dobre pridelke obeta, če še kaj hudega ne pride; krompir pa bo gotovo gnjil, ker krompirjevec je hipoma vès črn postal, kar je navadno znamenje bolezni. Vino v vinogradih, kjer toča ni pobila, prav bogato kaže, al lanske kapljice ne bo, ker je vreme premerzlo.

Z Verhnike. Preteklega 23. avgusta ste tukaj dve posebne slovesnosti skupaj zadele: ena bolj za samo domačijo, namreč šolska preskušnja, druga veljavna za vse avstrijske dežele, namreč obhajanje veselega rojstva presvetlega Cesariča. Pač prav primerjeno se je pokazalo, da je oboja slovesnost prišla v eno jutro, in da je god mladega cesarskega sinka obhajala ravno tudi mladost, ki utegne kdaj živeti pod njegovo, Bog daj! blaženo vlado. Veliko mašno opravilo so imeli častitljivi gosp. dekan Andrej Pečar z duhovnimi pristojniki vred; razun mnozega ljudstva so bili vpričo z gospod predstojnikom, Francem Strohmaier-jem, vsi kantonski uredniki. Šolska mladost pa je bila prišla praznično oblečena s svojim banderom, na katerem rudeč križ med belim blagom v središču kaže Kristusa z otročiči, in pa sv. Alojzija, ktereга mladostnega priporočnika učenčki vsako leto praznično obhajajo z mašo

na lepem griču sv. Trojice. Del učencov in učenk je imel precej v cerkvi, med svetim opravilom, kos svoje preskušnje, namreč v petji; za vse slovesno opravilo so namreč peli sami šolski otroci, in sicer kaj izverstno; tudi glasbo s trobentami in pavkami so opravljali zgolj sedanji ali pred malem bivši verhiški učenci. Po takem naj se iz mladega pri novem zarodu budí tisti občutek za dom in cesarja, ki se močno giblje slednji čas v persih vsacega pravega Avstrijanca, bodi si, da ga tudi ne budí grom stoterih topov, kakoršen se je razlegal ob rojstvu presvetlega Cesariča po vsem cesarstvu. Pri preskušnji, ki je sledila po slovesnem cerkvenem opravilu, se nočem muditi z dolgo besedo, da ne povzamam tega, kar vsak popisovavec šolskih preskušinj zopet in zopet ponavlja. Toliko naj povém, da šolska soba se je kazala v tistem kinču, zastran kterega je bilo ob učenških pomenkih že govorjenje; vidila se je podoba Zveličarja na križu, podoba mladostnega priporočnika sv. Alojzija, podoba presvetlega cesarja in preblage cesarice, okrog po steni, in sicer vse podobe s cveticami lepo ovenčane. Med posamskimi rečmi, za ktere se je vprašalo, se je razodevalo, da uk nemščine s slovenščino sklenjen, kakor je priporočevan za šole po večjih krajih na deželi, se dá že tako izpeljevati, da učencom utegne saj nekoliko hasniti. Veselilo je poslušavce, zvediti, kako so otroci že vedili poštovati novi dnar s starim vred; med otroci, ki so pisali na tablo, pa so posebno pogledovali dečka, ki je z levico prav ročno in čedno pisal; desno roko mu je bil namreč še celo majhnemu zdobil voz, in odrezati se mu je mogla celoma. H koncu naj še pristavim, da število učencov, ki so razdeljeni v dve sobi, je tudi zdaj, poletni čas, segalo obilno čez 100; pozimski čas, ko ne moti paša in poljsko delo, jih je bilo čez 200 skupaj. Sklep oboje slovesnosti je storila cesarska pesem s končnim veselim klicom: Živi presvitli Cesarič! Hicinger.

Iz Kranja 27. avg. L. E-n. — Preteklo sredo je poslal neki gospodar hlapca z dvema konjema na njivo orat, blizo ktere njegov bčelnjak poln bčel stoji. (Bčelnjak je vsako leto večidel le s ptujimi bčelami napolnjen.) Ubogo živino so muhe zlo nadlegovale, in s čem drugim si je mógla v hudi vročini muham braniti, kakor s repom okoli sebe mahaje. In glej! ko hlapec z obema konjema blizo bčelnjaka priorje, se, ko bi trenil, truma bčel iz bčelnjaka na oba konja in hlapca zakadí. Hlapec jo je sicer hitro po polji upihal, vendar pa jo je že dovelj od bčel skupil. Konja v oralnik vprežena sta nekoliko časa pri miru ostala, potem pa se na tla vergla, ker so ju bčele le prehudo pikale. Bližnji hlapci bi bili radi pomagali, pa si niso blizo upali. Naposled so vendar konja odpeljali in ju v vodo gnali, ter ju dolgo notri imeli. Toda bčele, ki so bile zavoljo mahajočih konjskih repov hudo razdražene, so ju tako opikale, da sta kmalo — poginila. Naj bode ta nesreča vsem gospodarjem, ki imajo na polji opraviti, v poduk in svarilo, s konji varno okoli bčel hoditi!

Iz Visokega nad Kranjem.* Vdrugič letos nas je pretekli petek velika nesreča zadéla: strašen ogenj je pokončal kmetom 21 pohištva z vsemi drugimi poslopji: pōdi, kozolci itd. vred; tako strašen je bil požar, da je celó trava krog in krog pogorela. Ljudomili gosp. baron Anton Zojs iz Berda so nam sicer berž poslali mnoge pomoči za gasiti, — pa kaj, ker je gorelo vse tako hitro kakor suha slama in je voda deleč! Kakor slišimo, imajo le trije gospodarji svoje pohištva zavarovane, — vsi drugi so zanemarili to pomoč. Blagi gosp. baron Zojs so vsakemu pogorelcu darovali po 10, najubožnišim celó po 15 goldinarjev. Bog Jim poverni Njih ljudomilost!

Iz Ljubljane. Kdor gré memo frančiškanske cerkve in vidi ódre ob nji, naj se potruži kakih petsto stopinj dalje v šentpetersko predmestje do gosp. Matevža Šreiner-ja, izdelovavca cerkvene oprave in mnogoverstnega srebernarstva; — ne bo se kesal, da je to pot storil,

ker vidil bo veličansko podobo lavretanske Mater Božje z Ježčekom, kaj lepo iz kupra izdelano in z zlatom okinčano, ktero bojo kmali postavili verh cerkve nad velikimi vratami na tisto mesto, kjer sedaj prost križ stoji. Visoka je ta podoba 13 čevljev; kotlovine ali kupra se je za-njo potrebovalo blizo 5 centov, železa pa za notrajno zvezo podob blizo 4 cente; na glavi ima Mati Božja zlato krono, nad krono križ, in nad križem je strelovod. V vseh delih je viditi lepa razmera; obličje je prijetno, cela postava veličanska; nabor ali zgibje plajša je lepo po natori posneto in umetno izdelano. Blizo leto in dan je imel gospod Šreiner s šterimi izurjenimi pomočniki opraviti, da je dodelal veliko delo; al ni čuda, ako se pomisli, da podoba ni vlita, ampak iz kuprene ploščevine kovana, tedaj najmanja stvarica do največje z roko izdelana. Osnovo podobe iz platna napravljene je naredil gosp. Kurz žl. Goldensteinski, kateri je, kakor smo slišali, tudi osnoval novo lice (fasado), ki ga bo nek dobila cerkev naših častitih frančiškanov, katerim so posebni dobrotniki pripomogli k napravi gori imenovane podobe, ktera bode lepšala hišo Božjo pred mestom, pa tudi povzdigovala hvalo mojstra, ki jo je tako umetno izdelal in s tem delom vnovič poterdil, da je zaslužil medaljo, ki jo je že leta 1844 v ljubljanski obertnijski razstavi prejel. Naj tedaj, kdor more, stopi k gosp. Šreiner-ju in ogleda podobo od bliz, ker mično bode pozneje, kadar se bo podoba gori visoko nad Ljubljano lesketala, reči: jez sem jo imel blizo sebe!

Iz Ljubljane. Razglasite, drage „Novice“ sledečo pesmico, ki jo kot „ljubezni iskrice“ novorojenemu cesariču daruje slovenska mladina:

Vémo, da vencov na sto se že vije,
Sladkih prečutov mil'jone že klije,
Kteri, Ljubljencek, do Tebe puhté; —
Vendar bi radi mi revčki podali
Tudi še venček Ti k zibelki zali,
Kterega spletlo je naše sercé.

Rožce ljubezni in vdanosti vnete
Prejmi od nas, oj preblazeno Detel!
Sreča naj sije v življenja Ti krog!
Angelček Božji naj varno Te vodi,
Zvezdica naša Ti vedno nam bodi!
Slava naj venča in živi Te Bog!

A. Praprotnik.

Iz Ljubljane. Naše cukrofabrike ni več! Strašen ogenj ponoči v sredo jo je pokončal od verha do tal čisto čisto vso; le na enem koncu je ostalo stanovališče cukrinarških gospodov, na drugem pa hrami za derva in štala; vse drugo sila veliko in 6 nadstropij visoko poslopje, kjer imajo mašine, kuhajo cukr in so imeli zaloge cukra spravljene, je pogorelo, in gori še danes, že šesti dan po pervem ognji. Škoda je strašno velika, ako se pomisli, da razun velikega poslopja je blizo 20,000 cent. cukra zgorelo, so vse drage mašine pokončane in je obilo drugih priprav razdjanih. Celó noč, pa še drugi dan je tekla Ljublanica od tod vsa črna in sladka od sirupa, ki je tekkel v vodo, čeravno so ga otroci in babe lovile v lonce in ga je naložila nektera babúra na cente. Fabrika je sicer, kakor smo slišali, zavarovana za 680,000 gold. pri več asekurancijah; pri graški je poslopje zavarovano za 85,000 gold., — čez vse to je še vendar škoda velika. Kar pa ni ogenj pokončal, je pokončala tolovajska derhal, ktera je v stanovališču, do kterega ni ogenj segel, pokradla kar je mogla, ali pa razdjala in razbila drage reči, posode, zerkala, peči in drugo pohištje. Res, bi ne bili verjeli, da imamo take tolovaje v Ljubljani! Kako se je ogenj pričel, še ni za gotovo znano; slišali smo, da imajo enega delavca zapertega, na kterega letí sum, da je po njegovi nemarnosti ali kakor koli se fabrika unela. Velika sreča le, da ni bilo celó noč nobene sape; če ne, bi bile šle cele Poljane in morebiti še več predmestij; v največji nevarnosti pa je bila

živinozdravilska šola, ktera je tikoma fabrike in ima pod streho nad štalami vse polno merve. Dolgo bo terpelo, preden bojo sozidali novo fabriko na požarišču stare; pa bo móglá tudi varniše zidana biti kakor je bila ta in pa una, ki je pred 28 leti na tistem mestu tudi od verha do tal pogorela, kjer dan današnji predivnica stoji; če ne, se bo tretjič ravno tista nesreča zgodila, ktero Ljubljaničani že dvakrat obžaljujejo. Če že druge poslopja morajo ognja kolikor moč varne zidane biti, toliko bolj morajo biti take fabrike, kjer noč in dan gorí in je toliko goríva in gorljivega blaga spravljenega. Naj bo naši novi fabрики v zidanji izgled tista, ki je v Novem mestu blizo Dunaja!

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Presvitli cesar so dali 22. avg. sledeče armadno povelje: „Hočem, da stopi po milosti Božji Meni dani sin, koj ko je na svet prišel, v Mojo hrabro armado; imenujem ga tedaj za polkovnika lastnika Mojega 19. pešnega polka, kateri naj ima odslej ime „Cesarjevič naslednik.“ (Ta polk je ogerski polk.)

— Presvitli Cesar so podelili z najvišjim pisanjem od 22. avgusta Njegovi visokosti, novorojenemu Nadvojvodu Rudolfu kot Cesarjeviču nasledniku po v cesarski rodbini obstoječi stari šegi red zlatega runa.

— Presvitli Cesar so darovali z najvišjim pisanjem od 24. avgusta zavoljo srečnega rojstva Njegove visokosti Cesarjeviča naslednika za uboge glavnega in prestolnega mesta Dunaja dvajset tavžent goldinarjev in so ukazali, da naj se, kadar se bo ta dar delil, posebno na obožane obertnike in delavce in na take gleda, kateri se sramujejo, očitno beračevati.

— Med drugimi daritvami zavoljo srečnega rojstva Cesarjeviča naslednika imenujemo sto tavžent goldinarjev, ktere je daroval posestnik Gvidon žlahni Karaczonyi. Od teh 100 tavžent je odločil 20 tavžent v serbski vojvodini za dobre dela.

— Dojnica novorojenega Cesarjeviča je iz Loke, vasi blizo Jiglave, mesta na Moravskem, 19 let stara, se piše Franciška Rzehorz in je žena premožnega kmeta.

— Presvitli Cesar so sklenili vsled rojstva Cesarjeviča naslednika na Dunaji novo bolnišnico zidati dati, v kateri bo imelo najmenj 1000 bolnikov vsake vere prostora in ktera se bo imenovala v čast Cesarjeviča „Rudolfov zavod.“

Iz Milana. Njegova c. k. visokost, nadvojvoda Maksimilian, je izdal potem, ko se je čez tri mesce vernil iz Dunaja na Italijansko, zanimiv razpis, v katerem je izgovoril za sedanost kakor tudi za prihodnost več važnih opomb, položivši jih zlasti cesarskim urednikom na serce. „Deržavni uredniki“, pravi, „naj dajajo s prostim pa točnim in krepkim pisanjem izgled“, in graja obširno kovanje spisov, kateri predejo s praznimi besedami opravila na dolgo. „Pred vsem naj se derži slednji tega, kar terjajo pravica in postave, in zapisuje naj svoje misli skladno in umevno.“ „Krepko moram pri tem obstati“, govori na zadnje, „da bodo gosposke podperale in pospeševale, kar se dá po pameti pričakovati in po pravici izpeljati. Kakor more ljudstvo to od svoje vlade zahtevati, tako ima vlada pravico, tirjati, da so ji podložniki zvesti, in to pravico bom jez, ki mi je vlada izročena, varoval s krepostjo, ktera je prirojena našemu rodu. Tirjam tedaj, in to rečem še enkrat terdno, da spolnujejo vsi uredniki brez razločka svoje dolžnosti; to pa je: da govoré proti meni popolno in golo resnico, obnašajo se pa proti ljudstvu priljudno pa krepko; od njih vestí tirjam pravičnost, od njih poštenosti pa skerbno in véstno obravnavanje njih opravil; sicer pa še, da so neutrudljivi

in zvesti v svoji službi, za kar jim bo plačilo to, da se bo gledalo pri podeljevanju večjih služb posebno na-nje.“

Iz Rusije. Zdi se, da zadeva oprostovanje sužnosti v Rusii na večje zadržke, kakor je bilo v začetku misliti. Sedem mescov je že preteklo, kar so bili ukazi dani, da se imajo odbori žlahtnikov v posamnih okrajih ustanoviti, kateri bi prevdarjali, kako naj bi se stan kmetov najlože in najbolje zljajšal. Pa zdi se, da velicij posestnikov nič kaj ne mika, se z voljnim sercom v carovo voljo vdati.

Iz Černe gore. Novica Cerović, kateri je 28. julija Turke napadel, je bil od kneza Danila k smerti obsojen, pa pomilosten. Prišel je 10. avgusta v Kotar kot iztiranec, pa dobil je privoljenje, se v Černo goro verniti, kar je tudi storil.

— Komisija za uravnanje černogorskih mej je, kakor je brati, svoje opravila že izgotovila.

Iz Francozkega. Pariške konferencije so sklenjene, ker „Moniteur“ od 22. avgusta sam pové, da so konferencije z uredbeno ustavo Moldove in Valahije svoje dela dokončale. Pa zastran poslednjega opravila konferencij, namreč zastran ustave omenjenih knežij, se še nič vradnega ni zvedlo. Imenovana ustava in konferencijski zapisniki so še skrivnost, dasiravno ne bodo dolgo skrivnost ostali. To samo je gotovo, da Moldova in Valahija niste tako zedinjene, kakor je želéla francozka vlada, da bi se zedinile.

Iz Angležkega. Ko je bil veliki telegraf iz Evrope v Ameriko srečno vložen bil, je vošila angležka kraljica po njem predsedniku zedinjenih severo-amerikanskih deržav srečo. Na to se je zahvalil imenovani predsednik tudi po telegrafu kraljici z besedami: Tudi predsednik voši iz celega serca Njih Veličanstvu kraljici srečo, da je veliko delo s pripravnostjo, učenostjo in nevklonljivo krepostjo obeh deržav dokončano. Ta zmaga je slavneja, kakor vsaka, ktero kolj je še doslej kak vojskovodja v bojih si pridobil, slavneja, ker je človeštvu koristneja, itd. — Res je pa tudi, da je to najvažneje delo, ktero je bilo današnji čas s človeškimi rokami dodelano.

— Razloček časa med Valencijo v Irii, in Sv. Janezom v severni Ameriki, najbližejema mestoma, med katerimi je podmorski telegraf napeljan, znese 2 uri in 50 minut; telegrafno naznanilo, ktero se oddá v Valencii 15 minut po 11. uri, dospé tedaj v sv. Janez, kadar imajo ondi 25 minut čez 8. uro. Prerajtali so, da more telegrafno naznanilo, ktero se oddá v Petrogradu ob dvanajstih o poldne, tisti dan zjutraj ob sedmih že v Novi Jork priti.

Iz Turškega. Sultan je dal 17. avgusta velikemu veziru hatišerif (cesarsko pismo), v katerem razodeva svojo nevoljo nad silno neskerbnostjo in potrato urednikov, kateri s polnimi pestmi trosijo denarje, ko so že ženitve in možitve sultanovih otrok toliko dolgov prizadjale.

— V tolikrat imenovanem Džeddah-u kažejo grob matere vseh ljudi, Eve, namreč kamen 4 čevlje dolg, 3 čevlje širok in 3 čevlje visok!

Iz Egipta. Od rudečega morja se je neka huda bolezen v Egipt privlekla. V Suez-u so umerli 21. avgusta 4 ljudje za njo in na parobrodu, ki je prišel iz Džeddah-a, je vzela 9 ljudi. Mislijo, da je kolera. Tudi Sultanica, žena rajncega Sultana Mahmud-a, ktera je v Meko romala, je umerla za-njo.

Iz Kine. Kineški cesar se je zavezal, Francozom 25 milijonov fronkov, Angležom pa še več odškodbe za vojsko plačati.

Iz Amerike. V Meksiki, kjer je pred kratkim potres toliko nesreče in žalosti naredil, se je zopet velik punt unél.